

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 14 czerwca 2024 r.

Pozycja 145

POSTANOWIENIE z dnia 20 grudnia 2023 r. Sygn. akt Ts 285/22

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Jarosław Wyrembak,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej G.P. o zbadanie zgodności:

art. 194i oraz art. 194j ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227, ze zm.) w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 19 czerwca 2020 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1222), z:

- art. 32 ust. 1 w związku z art. 67 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,
- art. 2 w związku z art. 64 ust. 1 i 2 oraz art. 67 ust. 1 Konstytucji,
- art. 190 ust. 4 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji;

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 16 grudnia 2022 r. (data nadania) G.P. (dalej: skarżąca), reprezentowana przez pełnomocnika z wyboru, wystąpiła z żądaniem przytoczonym na tle następującego stanu faktycznego.

W 2008 r. skarżącej przyznano wcześniejsze świadczenie emerytalne, zaś od 14 listopada 2013 r. przysługiwała jej emerytura powszechna, o której ustalenie wniosła 29 listopada 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (dalej: ZUS) decyzją z 8 stycznia 2014 r. (znak: [...]) określił wysokość emerytury powszechnej, lecz jej wypłata, jako niższej niż emerytura wcześniejsza, została zawieszona. W latach 2015 i 2020 skarżąca składała wnioski o przeliczenie świadczenia emerytalnego, którego wysokość wskazywana w decyzjach ZUS (z 13 października 2015 r. i 3 kwietnia 2019 r.) każdorazowo była niższa niż wcześniejszej, a w konsekwencji wypłata pozostawała zawieszona.

Skarżąca 16 grudnia 2020 r. wniosła o ponowne przeliczenie świadczenia emerytalnego wnosząc o uznanie, że na emeryturę powszechną przechodzi dopiero w roku bieżącym (nie zaś w roku 2013). Emerytura wskazana przez ZUS decyzją z 12 stycznia 2021 r. (znak: [...]); dalej: decyzja ZUS) została zawieszona, gdyż również nie była wyższa od wcześniejszej.

Sąd Okręgowy w S. wyrokiem z 24 marca 2021 r. (sygn. akt [...]); dalej: wyrok sądu pierwszej instancji) oddalił odwołanie skarżącej od decyzji ZUS. W uzasadnieniu wyroku podniósł, że organ rentowy prawidłowo obliczył emeryturę skarżącej w odniesieniu do treści art. 194i oraz art. 194j ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227, ze zm.). Podkreślił, że nie można wniosku o przyznanie emerytury powszechnej z 29 listopada 2013 r. uznać za nieistniejący, a to właśnie data jego złożenia warunkuje sposób ustalania wysokości świadczenia emerytalnego.

Wyrokiem z 9 czerwca 2021 r. Sąd Apelacyjny w S. (sygn. akt [...]) oddalił apelację skarżącej od wyroku sądu pierwszej instancji.

Postanowieniem z 6 września 2022 r. (sygn. akt [...]) Sąd Najwyższy odmówił skarżącej przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Powyższe rozstrzygnięcie zostało wskazane w skardze konstytucyjnej jako ostateczne orzeczenie wydane w sprawie objętej wniesioną skargą konstytucyjną w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji oraz art. 77 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393).

Pismem z 20 lutego 2023 r. (data nadania) skarżąca wykonała zarządzenie Prezesa Trybunału Konstytucyjnego z 7 lutego 2023 r. (doręczone 20 lutego 2023 r.) wzywające do usunięcia braków formalnych skargi konstytucyjnej przez: 1) doręczenie pełnomocnictwa szczególnego uprawniającego do sporządzenia i wniesienia skargi konstytucyjnej oraz reprezentowania skarżącej przed Trybunałem Konstytucyjnym w odniesieniu do sprawy, w związku z którą złożona została skarga konstytucyjna (wraz z czterema kopiami); 2) doręczenie odpisów lub kopii poświadczonych za zgodność z oryginałem złożonych wraz ze skargą załączników nr 2, 4-7; 3) doręczenie jednego odpisu skargi konstytucyjnej wraz z załącznikami.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Stosownie do art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Służy ono wyeliminowaniu – już w początkowej fazie postępowania – spraw, które nie mogą być przedmiotem merytorycznego rozstrzygnięcia. Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu, gdy nie spełnia ona określonych przez prawo wymagań, jest oczywiście bezzasadna, lub gdy braki formalne nie zostały usunięte w ustawowym terminie.

2. Zgodnie z art. 79 ust. 1 Konstytucji każdy, czyje konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone, ma prawo, na zasadach określonych w ustawie, wnieść skargę do Trybunału Konstytucyjnego w sprawie zgodności z Konstytucją ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o jego wolnościach lub prawach albo o jego obowiązkach określonych w Konstytucji. Wniesienie skargi konstytucyjnej wymaga zatem wykazania naruszenia prawa podmiotowego i ostatecznego orzeczenia jako środka naruszenia (elementy kontroli konkretnej) oraz niekonstytucyjności podstawy prawnej orzeczenia (element kontroli abstrakcyjnej), a także istnienia związku pomiędzy naruszeniem prawa podmiotowego a pozostałymi przesłankami (zob. wyrok pełnego składu TK z 25 września 2019 r., sygn. SK 31/16, OTK ZU A/2019, poz. 53). Jeśli związek ten nie wynika z treści badanej skargi oraz wydanego w sprawie ostatecznego orzeczenia, skarga nie spełnia wymogu określonego w art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK (zob. postanowienie TK z 14 listopada 2019 r., sygn. Ts 13/19, OTK ZU B/2020, poz. 63). Trybunał jest związany wskazanym w skardze zakresem zaskarżenia (art. 67 ust. 1 u.o.t.p.TK), jak i treścią załączonych do skargi konstytucyjnej judykatów (art. 53 ust. 2 pkt 1-2 u.o.t.p.TK).

2.1. Jako ostateczne rozstrzygnięcie w sprawie objętej wniesioną skargą w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji oraz art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK skarżąca wskazała postanowienie Sądu Najwyższego z 6 września 2022 r. (sygn. akt [...]; dalej: postanowienie Sądu Najwyższego), odmawiające przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Z treści złożonej skargi wynika jednak, że podniesione w niej zarzuty naruszenia konstytucyjnych wolności lub praw powiązane zostały nie z odmową przyjęcia skargi kasacyjnej przez Sąd Najwyższy, lecz ze sposobem ponownego ustalenia wysokości emerytury skarżącej na podstawie zaskarżonych przepisów. Jak wskazuje analiza załączonych orzeczeń zapadłych w sprawie skarżącej, o powyższym merytorycznie rozstrzygnięto w dwuinstancyjnym postępowaniu cywilnym, zakończonym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w S. z 9 czerwca 2021 r. (sygn. akt [...]; dalej: wyrok Sądu Apelacyjnego). Jest to związane z nadzwyczajnym charakterem skargi kasacyjnej, będącej środkiem odwoławczym przysługującym skarżącej od prawomocnego orzeczenia, które podlegało już kontroli w dwuinstancyjnym postępowaniu sądowym.

Treść zarzutów oraz wymóg wskazania w skardze osobistego i bezpośredniego naruszenia konstytucyjnych wolności lub praw przesądza, że w niniejszej sprawie ostatecznym rozstrzygnięciem o wskazanych w skardze wolnościach lub prawach jest wyrok Sądu Apelacyjnego, nie zaś postanowienie Sądu Najwyższego.

2.2. W konsekwencji termin wniesienia skargi konstytucyjnej rozpoczął bieg wraz z doręczeniem skarżącej prawomocnego orzeczenia wydanego przez sąd odwoławczy. Z kolei wniesienie skargi kasacyjnej pozostaje dla jego biegu prawnie irrelewantne (zob. postanowienie z 26 stycznia 2022 r., sygn. Ts 190/21, OTK ZU B/2022, poz. 120).

Jak stanowi art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK, skarga konstytucyjna może być wniesiona po wyczerpaniu drogi prawnej, o ile droga ta jest przewidziana, w ciągu 3 miesięcy od dnia doręczenia skarżącemu prawomocnego wyroku, ostatecznej decyzji lub innego ostatecznego rozstrzygnięcia.

Postanowienie Sądu Najwyższego doręczono skarżącej 16 września 2022 r., skargę konstytucyjną wniesiono natomiast 16 grudnia 2022 r. W związku z tym, że wyrok Sądu Apelacyjnego doręczono skarżącej przed doręczeniem postanowienia Sądu Najwyższego, skarga została złożona po upływie terminu określonego w art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK.

2.3. Na marginesie należy dodać, że postanowienie Sądu Najwyższego może stanowić ostateczne orzeczenie w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji i art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK wówczas, gdy skarżący domaga się zbadania zgodności z Konstytucją norm dotyczących tego właśnie etapu postępowania (zob.: wyrok TK z 1 lipca 2008 r., sygn. SK 40/07, OTK ZU nr 6/A/2008, poz. 101).

Badana skarga konstytucyjna nie zawiera jednak argumentów przemawiających za tym, że kwestionowane w niej normy prawne, dotycząc tego etapu postępowania, doprowadziły do wskazanego w skardze sposobu naruszenia konstytucyjnych wolności lub praw skarżącej.

Powyższe okoliczności są – zgodnie z art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p.TK – podstawami odmowy nadania dalszego biegu rozpatrywanej skardze konstytucyjnej.

W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p.TK skarżące przysługuje prawo wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.